

۲۰۰۹۲۰۶

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۰۰۹۲۰۶

عوامل محدود کننده

حق طلاق

www.ketab.ir

تألیف:

دکتر حمید فرشی

(عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور)

دکتر محمد امین فرد

(دانشیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان)

انتشارات چتر دانش

سرشناسه : فرشی، حمید، ۱۳۶۴-
 عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
 Iran. Laws, etc
 عنوان و نام پدیدآور : عوامل محدودکننده حق طلاق / تالیف حمید فرشی،
 محمد امین فرد.
 مشخصات نشر : تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۲۰۸ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۷۸-۰
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : طلاق -- قوانین و مقررات -- ایران
 Divorce -- Law and legislation -- Iran : موضوع
 موضوع : عسر و حرج -- ایران
 Distress (Law) -- Iran : موضوع
 شناسه افزوده : امین فرد، حمید، ۱۳۴۰ -
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ج ۴ / ۵۵۸ / KMH
 رده بندی دیویی : ۳۴۶ / ۵۵۰ / ۱۶۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۴۷۵۳۳۰

www.ketab.ir

نام کتاب : عوامل محدودکننده حق طلاق
 ناشر : چتر دانش
 تألیف : دکتر حمید فرشی - دکتر محمد امین فرد
 نوبت و سال چاپ : دوم - ۱۴۰۲
 شمارگان : ۱۰۰
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۷۸-۰
 قیمت : ۱۱۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد. کیونکه کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست مطالب

مقدمه مؤلفان	۹
پیشگفتار	۱۱
فصل اول: کلیات	۱۴
مبحث اول: بررسی مفهوم، سیر تاریخی و خصوصیات طلاق	۱۴
۱- مفهوم طلاق	۱۴
۱-۱- مفهوم لغوی	۱۴
۱-۲- مفهوم اصطلاحی	۱۶
۲- موارد انحلال نکاح	۱۹
۲-۱- فسخ نکاح	۲۱
۲-۲- انفساخ نکاح	۲۵
فوت	۲۷
اتمام مدت در نکاح منقطع	۲۸
ارتداد و کفر	۲۸
لعان	۲۹
تغییر جنسیت	۳۰
رضاع	۳۶
۲-۳- بذل مدت در نکاح موقت	۳۷
۳- انواع طلاق	۳۸
۴- نگاهی بر قوانین وضع شده در خصوص طلاق که در اختیار زوج نسبت به طلاق ایجاد محدودیت نموده است.	۳۹
۱- قانون راجع به ازدواج مصوب ۱۳۱۰	۴۰
۲- قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴	۴۰
۳- قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶	۴۰
۴- قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳	۴۱
۵- لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص مصوب ۱۳۵۸/۷/۱	۴۲
۶- قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۶۱ کمیسیون قضایی مجلس شورای اسلامی و اصلاح ماده ۱۱۳۰ در سال ۱۳۷۰ و قانون الحاق یک تبصره	

۴۳.....	به ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی مصوب ۱۳۸۱
۴۴.....	۷- مصوبه شورای عالی قضایی در سال ۱۳۶۲
۴۵.....	۸- قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱ و قانون تفسیر تبصره‌های ۳ و ۶ «قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق» مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۷۱/۸/۲۸
۴۷.....	۹- قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۸۱
۴۸.....	۱۰- قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۹۱ و آیین‌نامه آن
۴۹.....	۵- ارکان طلاق و شرایط آن
۴۹.....	مطلق
۵۰.....	مُطلَّقه
۵۱.....	صیغه طلاق
۵۲.....	إشهاد
۵۴.....	مبحث دوم: جایگاه قضایی طلاق در تقسیم مجعول شرعی به حق و حکم
۵۴.....	۱- تعریف حق
۵۵.....	۲- رابطه بین حق و حکم
۵۷.....	۳- تفاوت حق و حکم
۶۱.....	۴- بررسی حق یا حکم بودن طلاق با توجه به راهکارهای بیان شده برای تشخیص حق از حکم
۶۱.....	۴-۱- از جمله ملاک‌هایی که در این مورد وجود دارد بحث مصلحت است
۶۴.....	۴-۲- توجه به منشأ اختلاف در موارد مشتبه
۶۵.....	۴-۳- رجوع به عمومات و اطلاق ادله
۶۶.....	۴-۴- توجه به نوع رابطه اضافه‌ای که بین ذی‌حق و مورد حق وجود دارد
۶۶.....	۴-۵- رجوع به اصول عملیه
۶۸.....	۴-۶- تفصیل
۶۸.....	۴-۷- رجوع به اصل عدم
۷۰.....	فصل دوم: محدودیت‌های قانونی و قضایی اعمال حق طلاق
۷۰.....	مبحث اول: سیاست قانون‌گذاری در خصوص طلاق و اعمال محدودیت بر آن

مبحث دوم: محدودیت‌هایی که قانون گذار برای عدم اعمال حق طلاق لحاظ کرده است (موارد طلاق قضایی).....	۷۶
۱- مبنای طلاق قضایی.....	۷۷
خلاصه و جمع بندی:.....	۸۲
۲- رجعی یا بائن بودن طلاق قضایی.....	۸۳
جمع بندی.....	۸۸
طلاق قضایی به جهت غیبت فرد.....	۹۰
طلاق قضایی به دلیل عدم پرداخت نفقه.....	۹۳
فرض اول: عدم پرداخت نفقه به جهت عجز شوهر.....	۹۵
فرض دوم: امتناع زوج با وجود استطاعت مالی از پرداخت نفقه.....	۹۶
طلاق قضایی به دلیل عسر و حرج زوجه.....	۹۷
مبحث سوم: بررسی تدابیر و محدودیت‌هایی که برای جلوگیری از سوء استفاده از حق طلاق می‌توان در نظر گرفت.....	۱۰۳
۱- بررسی سابقه فقهی و وضعیت قانون گذاری در این خصوص.....	۱۰۳
۲- بررسی ادله‌ای که در این خصوص قابل استناد هستند.....	۱۰۷
۱-۲- آیات.....	۱۰۷
۱-۲-۱- نحوه استدلال به آیات.....	۱۰۸
۲-۲- نقد استدلال.....	۱۱۰
۲-۲- قاعده لاضرر و اصل چهل قانون اساسی.....	۱۱۲
۱-۲-۲- نحوه استدلال.....	۱۱۲
۲-۲- نقد استدلال.....	۱۱۲
استدلال فوق با چند ایراد مواجه است:.....	۱۱۲
۲-۳- قاعده نفی عسر و حرج.....	۱۱۹
۱-۲-۳- نحوه استدلال.....	۱۱۹
۲-۳-۲- نقد استدلال.....	۱۲۰
۲-۴- نتیجه‌گیری.....	۱۲۱
مبحث چهارم: تشریفات قضایی لازم جهت صدور حکم طلاق یا گواهی عدم امکان	

سازش که محدود کننده اعمال بی قید و شرط حق طلاق هستند.....	۱۲۲
۱- لزوم ارائه دادخواست.....	۱۲۲
۲- ارجاع به داوری یا مراکز مشاوره.....	۱۲۳
۳- تعیین تکلیف حقوق مالی زوجه.....	۱۲۵
۴- تعیین تکلیف حمل و نفقه آن و حضانت و نفقه فرزندان.....	۱۲۶
نتیجه گیری و پیشنهاد.....	۱۲۶
فصل سوم: محدودیت‌های قراردادی و توافقی.....	۱۲۸
مبحث اول: توافق در مورد طلاق ندادن و اسقاط حق طلاق.....	۱۲۸
۱- شرط اسقاط حق طلاق ضمن عقد نکاح.....	۱۳۰
۲- بررسی ادله خاص در مورد قابل اسقاط بودن یا نبودن حق طلاق.....	۱۳۴
مبحث دوم: توافق بر طلاق دادن و سپردن اختیار حق طلاق به زوجه.....	۱۴۱
۱- نقل حق طلاق (سپردن اختیار طلاق به زوجه).....	۱۴۲
۱-۱- مفهوم نقل.....	۱۴۴
۱-۲- نظر مذاهب اسلامی در خصوص نقل حق طلاق.....	۱۴۷
۱-۲-۱- موافقین.....	۱۴۷
۱-۲-۲- مخالفین.....	۱۴۹
۱-۳- بررسی ادله و تحلیل بحث.....	۱۵۲
۱-۴- نتیجه گیری.....	۱۵۹
جمع بندی مطالب فصل سوم:.....	۱۶۲
مبحث سوم: وکالت در طلاق.....	۱۶۶
فصل چهارم: عوامل شخصی محدود کننده استفاده از حق طلاق ...	۱۷۳
۱- عقل.....	۱۷۳
۲- بلوغ.....	۱۸۵
۳- پاکی مطلقه.....	۱۸۶
جمع بندی مطالب.....	۱۸۷
منابع و مأخذ.....	۱۹۱
نمایه ها.....	۲۰۲